

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN1845-5034 marec 2009 letnik V

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Dušanka Gržeta, Marjana Mirković, Darko Mohar, Vitomir Vitaz

Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334 977

Glavna urednica: Marjana Mirković,
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
Tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajateljji:

Slovenski dom KPD Bazovica, bazovica@bazovica.hr

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ,

vijece-sto.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Prelom in tehnično urejanje:

Krispin Stock

Mesečnik finančno podpirajo:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Mesto Reka

Primorsko-goranska županija

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Reški karneval 2009.

Foto: Ilija Dadasović

Karikatura:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tajništvo, knjižnica in klubske prostori

torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

MePZ - vaje, ponedeljek: 18.00-21.00

Dramska skupina, sreda, po dogovoru

Folklorna skupina, sreda 19.00-21.00

Plesna skupina, torek in četrtek: 19.00-21.00

Dop. pouk slovenščine, torek: 18.30 -21.30

Planinska skupina, torek: 20.00-22.00

Svet slovenske narodne manjšine Reke, sreda: 10.00-12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ, sreda: 10.00-12.00

Mladinska skupina, druga in četrta sobota: 16.00

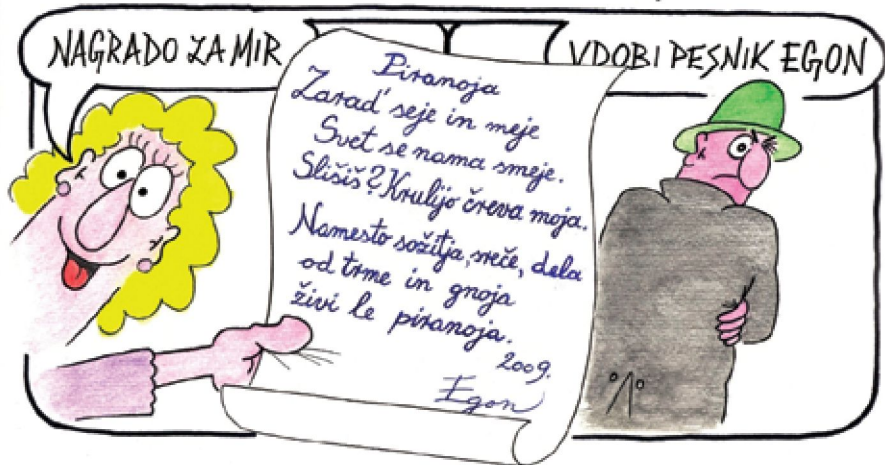
www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot marec 2009,

št. 47, letnik V

O	obvestilo.....	3
P	pismo.....	3
D	dogodki.....	3
N	napovednik.....	15
I	iz liburnije.....	17
G	gorski kotar.....	18
A	aktualno.....	18
Š	študij v RS.....	21
Z	zanimivosti.....	23

EGON; TA NOBELOVA

OBVESTILO

Poziv za ustanovitev otroškega/mladinskega pevskega zbor

Vse zainteresirane za otroški/mladinski pevski zbor vabimo k sodelovanju in obveščamo, da bo jeseni 2009, če bo za to dovolj zanimanja, ustanovljen slovenski otroški/mladinski pevski zbor, ki ga bo predvidoma vodila mag. Kristina Riman.

Udeležba bo brezplačna.

Prijave za slovenske igralne urice v vrtcu

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije zbira prijave za igralne urice v slovenščini kot prvi korak za organizacijo vrtca, ki ga omogoča zakonodaja. Če bo dovolj prijavljenih, bodo urice predvidoma potekale v enem od reških vrtcev.

Informacije na telefonski številki 324 321 (sreda 10.00-12.00) in gsm: 091 593 6086.

Marjana Mirković

PISMO

Literarni večer Jožefa Škofa

Pisatelj Jožef Škof nam je poslal pismo, v katerem se prisrčno zahvaljuje za sprejem v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki, ko je 23. januarja letos na literarnem večeru predstavil svoja književna dela. Kot piše, ga je celoten odziv na res prijeten večer, ki bo ostal še dolgo v spominu, prijetno navdihnili.

Jožefu Škofu se tudi mi najlepše zahvaljujemo in upamo, da bo v Slovenskem domu na Reki še gostoval.

Marjana Mirković

DOGODKI JANUAR

28. januar
Filodrammatica, Reka
El Che - pričevanja iz arhiva
družine Guevara

V dvorani reške Filodrammatice je bila odprta razstava *El Che - pričevanja iz arhiva družine Guevara*. Gre za projekt Primorskega poletne-

ga festivala Koper, ki je nastal po srečanju njegove direktorice Neve Zajc s članicama družine Guevara v Havani na Kubi in po pogovoru o Ernestovem odraščanju. Na razstavi so tega revolucionarja predstavili s fotografijami iz njegovega otroštva in mladosti, obdobja, preživetega v Argentini, ki je bila v času tik pred drugo svetovno vojno stičišče demokratično usmerjene inteligence.

O razstavi, ki je bila lani postavljena v Pokrajinskem muzeju v Kopru in je naletela na poseben odziv med mladimi, je spregovorila Neva Zajc, odprl pa jo je reški župan Vojko Obersnel. Pri tem je izrazil posebno zadovoljstvo, da so razstavo na Reki obogatili še s fotografijo s Čejevega neuradnega obiska davnega leta 1959, po - menda neuspešnih - pogovorih s Titom na Brionih. Posnel jo je legendarni reški fotograf Novega lista, Peter Grabovac - Čučo, in Che je bil, kot je povedal, le ena od mnogih slavnih osebnosti, ki so v tistem času obiskale Reko, o čemer zgovorno priča tudi njegov izjemno bogati arhiv.

Navzoče sta pozdravila tudi poslanec Franco Juri in znani istrski književnik in publicist Milan Rakovac, dogodek pa so z nastopom obogatile pevke ženskega pevskega zborja Kombinat iz Kopra z glasbeno spremljavo Branka Smerdelja na mandolini in Roberta Slaniča na kitari. S programom revolucionarnih pesmi so bile pravo doživetje večera. Upajmo, da bomo to skupino imeli priložnost še kdaj slišati na Reki, prisluhniti pa jim je mogoče tudi na spletni strani na naslovu <http://kombinatke.blogspot.com/> Marjana Mirković

Ernesto Che Guevara, Kazimir Jelovica in skrajno desno književnik Giacomo Scotti, tedaj v vlogi novinarja reškega dnevnika *La voce del popolo*.

Foto: Petar Grabovac/www.novilist.hr

30. januar

Hrvaški kulturni dom na Sušaku
Proslava v počastitev XI. korpusa NOB in
partizanskih odredov

S slovesno akademijo in z zbornikom so v nabitom polnem Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku na Reki počastili 65. obletnico enajstega korpusa NOB in hrvaških partizanskih odredov. Slovesnosti, ki se je pred tem začela s polaganjem vencev pred spomenik osvoboditve na reški Delti, se je - sicer z večjo zamudo zaradi lažne najave o bombi - udeležil tudi hrvaški predsednik Stjepan Mesić. V svojem govoru je med drugim gromko poudaril, da "brez anti-fašizma ne bi bilo niti Slovenije niti Hrvaške". Med govorniki so se zvrstili najvišji predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti, tudi župan PGŽ Zlatko Komadina in reški župan Vojko Obersnel, med gosti pa tudi predsednik Odbora za mednarodno sodelovanje Zveze protifašističnih borcev NOB Slovenije Tit Turnšek. Navzoče je nagovoril v slovenščini in med drugim opozoril na pomen sodelovanja severnojadranskih luk in na "interes, da mejo kar se da hitro odpravimo, v dobro obmejnih prebivalcev obeh strani. Skupaj smo osvobajali svojo bivšo Jugoslavijo in skupaj smo osvobajali morje." V interesu obeh narodov je prijateljstvo in medsebojno razumevanje, okrepljeno v skupnem boju proti fašizmu, je še poudaril Tit Turnšek.

V skupini slovenskih borcev so bili še predsednik ljubljanske organizacije ZB Janko Haberele, Milan Gorjanc iz 7. slovenskega korpusa in predstavnik koprške ZB Lucijan Pelicon, ki je tudi tajnik društva TIGR, kot nam je prijazno povedal tajnik borčevske organizacije Primorsko-goranske županije (SAB PGŽ) Zdenko Jurčić. Na sedežu reške borčevske organizacije so jih pozneje sprejeli še tamkajšnji predstavniki, njihov gostitelj pa je bil tudi tokrat rojak Ivan Cvek iz Opatije, nekdanji in večletni vodja opatijske podružnice in podpredsednik te organizacije na županijski ravni. Pohvalil je dejavnost opatijske podružnice kot ene najmočnejših in najboljših na Hrvaškem, predvsem zaradi delovanja naših s Primorske, ki so tu ostali. Ivan Cvek je dejal, da je odlično tudi dolgotrajno sodelovanje z borci v Sloveniji. V krajšem pogovoru je med drugim še povedal, da po njegovem mnenju v Opatiji in okolici živi več tisoč Slovencev, a ni (še) pričakovati, da bi se ti organizirali v društvo, čeprav nekatere podobne

Predstavniki slovenske in reške borčevske organizacije. Foto: Marjana Mirković

pobude segajo še v obdobje skupne države. Spomine na partizanske dni nam je ob tej priložnosti obudila tudi nekdanja partizanska učiteljica **Ksenija Krašovec**, pozneje poročena **Grabusin**, ki je leta 1943 pri devetnajstih letih, komaj dva meseca po končanem učiteljsku, vstopila v Koroški bataljon. Med drugim je omenjena tudi v ljubljanskem *Vestniku koroških partizanov*, kot *Ksenja iz Žalca* (št. 1-2/1989, str. 63; kot zanimivost naj dodamo, da je bil urednik tega glasila sedanjí državni sekretar Boris Jesih). Povedala je, da je v partizanskem času na drugi najvišji slovenski kmetiji Jekl (1322 m, op. ur.) poučevala tudi domače deklice, s katerimi je še danes v stiku, in urejala stenčas, ploščo z obvestili, ki so jo obešali na smreke, hiše ali kar na sneg, ki ga je bilo tisto zimo obilo. Zato so, kot pravi, vsi komaj čakali, da se dokopljejo do kakšnega hleva in si v toplih kravjehkih pogrejejo vsaj roke ... Konec vojne je po poti skozi Borovlje na Primorsko dočakala v Trstu, za katerega je pričakovala, da *bo postal naš, kot je vse kazalo*, a so enote morali razpustiti, najgloblje v tržaški spomin pa se ji je vtisnil prihod v mesto, ob katerem so bili sprejeti z *govejo juho, rižem in debelo narezanim korenčkom. Joj, kako so nas nahnarili!* Iz Trsta se je vrnila domov v Žalec, na Reko pa se je preselila po poroki leta 1954. Marijana Mirković

Predsednik Stjepan Mesić prisrčno sprejet. Foto: Marjana Mirković

30. januar
Slovenski dom KPD Bazovica
Filatelija i planinarstvo
(Filatelija in planinstvo)
Predavanje

Predavanje z naslovom *Filatelija in planinstvo* je potekalo v hrvaščini in organizaciji planinske skupine KPD Bazovica. Kot je sporočil njen vodja Darko Mohar, je o tej temi spregovoril Sergio Gobić z Reke.

DOGODKI FEBRUAR

5. februar
Slovenski dom KPD Bazovica
Plavo svetlo
Razstava

Navzoče številne obiskovalce je pozdravil predsednik Slovenskega doma KPD Bazovica Vitomir Vitaz, o gostujoči skupini ljubiteljskih slikarjev pa je spregovoril in jo predstavil Josip Mušanović.

Društvo železničarjev slikarjev *Plavo svetlo* deluje od leta 1997 in šteje 34 članov iz vse Hrvaške, med njimi so predvsem zaposleni in upokojenci Hrvaških železnic. Član društva Josip Mušanović je leta 2006 kot reško podružnico ustanovil likovno delavnico, v njeno dejavnost pa so se vključili tudi ljubiteljski slikarji zunaj železničarskega strokovnega kroga. Delavnico ves čas vodi Mirjana Kuharik, absolventka reške akademije uporabnih umetnosti.

Srečanje po dolgih letih: nekdanja učenka Marija Jambrović in vodja plesne skupine v društvu Sonja Kern - Svoboda. Foto: Marjana Mirković

Razstava v KPD Bazovica, na kateri so se ti reški ustvarjalci in njihovi prijatelji - med njimi so tudi člani društva KPD Bazovica in njihovi potomci - prvič skupaj predstavili, je obenem tudi pregled njihovega triletnega dela, učenja in izpopolnjevanja. Posamičen pristop k vsakemu ustvarjalcu posebej se v okviru določene likovne problematike kaže v vrsti različnih motivov. Dela, izbrana za razstavo, so v pastelni in akrilni tehniki in trud slikarjev predstavljajo v najlepši luči.

Predstavili so se: Paoli Babić, Antonija Celin, Ivana Filčić, Marija Jambrović, Avelina Lučić, Marina Milardović, Josip Mušanović in Mirjana Samida.

Marjana Mirković

Zadovoljni z ustvarjenim in odzivom: Paoli Babić, Marija Jambrović, Josip Mušanović in Mirjana Kuharik. Arhiv KPD Bazovica

5. februar
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu
in po svetu
Obisk hrvaškega poslanca

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš se je v Ljubljani srečal s hrvaškim poslancem dr. Šemsom Tankovićem, ki v saboru poleg albanske, bošnjaške, črnogorske in makedonske formalno zastopa tudi slovensko narodno manjšino. Dr. Šemso Tanković je spregovoril o aktualnih dogajanjih na Hrvaškem in med drugim predstavil svojo pobudo za vrnitev imena Slovencev in Bošnjakov v preambulo hrvaške ustave, kar naj bi se, po njegovih besedah, zgodilo še letos.

Dr. Šemso Tanković je to obljubljal že v svojem prejšnjem mandatu, enako tudi, da se bo "seznanil s položajem slovenske manjšine in

ga redno spremljal”, kot je napovedal urednik Kažipota kmalu po prvi izvolitvi. Predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc pa pri tem pravi, da naš saborski poslanec ni temu do letos namenil niti enega obiska. Resnici na ljubo pa je vsaj možnosti za njuno komuniciranje več kot dovolj, glede na to, da se oba že v drugem mandatu kot člana ključnega telesa za manjšinsko politiko na Hrvaškem redno srečujeta v Svetu za narodne manjšine RH.

V okviru obiska v Ljubljani je imel dr. Šemso Tanković na Mednarodnem inštitutu za bližnje-vzhodne in balkanske študije predavanje z naslovom Narodnostne manjšine in njihova vloga v procesu pridruženja Hrvaške EU. Predstavil je hrvaški model za sodelovanje manjšin v družbenem in političnem življenju in govoril o njihovi vlogi na poti Hrvaške v EU in NATO.

Marjana Mirković

6. februar

Galerija Cvajner, Pulj
Književno pero, predstavitev revije

V galeriji so predstavili prvo številko nove revije za kulturo in književnost *Književno pero*, ki jo je na Reki začelo izdajati Hrvaško književno društvo. Dogodka se je udeležil tudi umetniški fotograf Dragan Karlo Došen, avtor naslovnice prve številke.

Marjana Mirković

Avtor fotografije na naslovnici je Dragan Karlo Došen

7. - 8. februar

Predsedniška palača, Ljubljana
Sprejem ob kulturnem prazniku

Slovenski predsednik dr. Danilo Türk je na predvečer kulturnega praznika tudi letos sprejel predstavnike slovenskih manjšin v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem. Na ločenih sestankih se je z njimi pogovarjal o delovanju kulturnih organizacij in njihovem položaju v posameznih sosednjih državah, pa tudi o novih vsebinah sodelovanja med manjšinami in državo matične kulture.

Na srečanje so bili povabljeni tudi predstavniki slovenskih organizacij v zamejskem delu Hrvaške. Udeležila sta se ga predsednik krovnice organizacije Darko Šonc in urednica Kažipota, v imenu Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije. Predsednik se je seznanil z vprašanji, kot so prostorska stiska posameznih društev, želja po spremljanju programov slovenskega radia in televizije v Istri in ob Kvarnerju, za kar je izrazil veliko zanimanje, pridobitev državljanstva RS in štipendij ter vzpostavitev slovenske kulturno izobraževalne ustanove na Hrvaškem - pri tem naj bi vrzel delno zapolnila predvidena izpostava ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja v Ilirski Bistrici. Navzoča sta bila tudi svetovalka predsednika RS za politična vprašanja, Magdalena Tovornik, in državni sekretar, dr. Boris Jesih.

Po pogovorih je predsednik za predstavnike slovenskih manjšin organiziral sprejem ob slovenskem kulturnem prazniku. V svojem nagovoru je med drugim dejal, da smo se Slovenci najprej izoblikovali kot kulturni narod, ne da bi hkrati razvili vse politične ustanove, značilne za moderne narode, a ta zamuda je bila odpravljena z novejšim razvojem in danes ima slovenski narod svojo nacionalno državo z vsemi potrebnimi institucijami. Prav zato, ker smo se kot narod vzpostavili skozi kulturo, imamo po njegovih besedah poseben in skorajda religiozen odnos do kulture in jo mnogokrat razlagamo na izrazito elitističen način. Kot kulturo jemljemo predvsem najvišje dosežke umetnosti in včasih tudi dosežke znanosti, manj pa smo storili za to, da bi kulturo dojeli v vseh njenih dimenzijah, tudi v vseh vsakdanjih oblikah izražanja ljudi, je opozoril predsednik.

Kot eno temeljnih dimenzij našega kulturnega bivanja je poudaril idejo skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki ni le stvar preteklosti ali sedanjosti, ampak je tudi naša prihodnost. Ta prihodnost je del širšega, evropskega razvoja. V tem procesu se kulturne identitete narodov ne bodo izgubile, je dejal predsednik in pojasnil, da moč in prihodnost Evrope nista v odpravljanju razlik, ampak prav v raznolikosti in bogastvu kultur. Čakajo nas izzivi, ki so del našega razvoja, a tudi del izzivov sodobne Evrope; biti moramo kreativni, gledati moramo v prihodnost in tej kreativnosti in pogledu v prihodnost je namenjen slovenski kulturni praznik, je svoj nagovor sklenil predsednik republike dr. Danilo Türk.

Navzoče je v imenu SLOMAK-a kot predstavnik slovenskih manjšin v sosednjih državah nagovoril še Rudi Pavšič.

Pred večerno osrednjo predstavo v Cankarjevem domu je najvišje predstavnice Slovencev iz zamejstva, med njimi tudi Darka Šonca, na ljubljanskem magistratu sprejel župan Zoran Jankovič. Več: www.rtvslvo.si, www.up-rs.si Marjana Mirkovič

Predsednik RS: *Kultiviranje naše eksistence je jedro našega razvoja.* Foto: www.up-rs.si

Prešernova nagrada Štefki Drolc in Zmagu Jeraju

Največje slovensko priznanje s področja kulture, Prešernovo nagrado, sta prejela igralka Štefka Drolc in slikar Zmagu Jeraj, ki sta bila tudi slavnostna govornika prireditve, poimeno-vane Daritev pomladi. Letos so bila imena vseh nagrajencev v nasprotju s prejšnjimi leti, ko je bilo to znano že vnaprej, razglašena šele na prireditvi sami. Nagrade Prešernovega sklada so prejeli sopranistka Sabina Cvilak Damjanovič za upodobitev Michaelae in več opernih vlog ter dve interpretaciji, skladatelj Nenad Firšt

za več avtorskih skladb, igralec Marko Mandič za vloge v zadnjih dveh letih, kipar Tobias Putrih za umetniške dosežke, predstavljene v slovenskem paviljonu na 52. beneškem bienalu, in za pregledno razstavo 1999-2007 z naslovom Quasi Ransom v New Yorku, pisatelj Goran Vojnovič za roman Čefurji raus! ter scenarist in režiser Miran Zupanič za celovečerni dokumentarni film Otroci s Petrička.

Štefka Drolc

V obrazložitvi je med drugim zapisano, da jo uvrščamo v antologijo največjih slovenskih igralcev in igralk dvajsetega stoletja in zagotovo tudi v prvo desetletje enaindvajsetega stoletja in da se v njeni igralski umetnosti "vselej znova prepletajo lepota in poetičnost, krhkost in strogost, značajska in sodobnost, tišina in krik in smeh, čustvo in razum. Njena ponotranjena igra je mojstrsko upodobljena v številnih kreacijah gledaliških in radijskih uprizoritev tragedij, dram, komedij, poetičnih iger, v groteskah, v psiholoških in karakternih igratih."

Igralka, ki je decembra 2008 dopolnila 85 let, je svoj življenjski sen začela uresničevati kot dekle najprej v dijaškem, nato v ljubiteljskem gledališču, pozneje pa je stala na domala vseh slovenskih gledaliških odrih: mariborske Drame (1945-47), v sezoni 1947/48 je delala pri Triglav filmu v Ljubljani, zatem igrala v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu (1948-59), leta

Štefanija Drolc. Foto: MMC RTV

1960 pa je prišla v vrste SNG Drama Ljubljana. Pogosto je sodelovala tudi pri Odru 57 in drugih eksperimentalnih gledališčih. Po letu 1982 je začela poučevati na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo.

Začela je z vlogami večinoma vedrih in pozitivnih mladenk, že v tržaškem in potem v ljubljanskem obdobju pa je prešla k izrazito karakternim vlogam, tako iz klasičnega in sodobnega dramskega repertoarja kakor iz komedij in grotesk. Prejela je številne nagrade: Prešernovo (1964), Severjevo (1977), tri Borštnikove (1980, 1982, 1997), Borštnikov prstan (1983), srebrni častni znak svobode RS (1996) in zdaj še najvišjo - veliko Prešernovo.

Več: www.rtvsl.si

Zmago Jeraj

Akademski slikar Zmago Jeraj, ki s svojim obsežnim opusom povezuje pet desetletij, je ena izmed ključnih osebnosti slovenske likovne umetnosti druge polovice 20. stoletja. Nagrado je prejel za ustvarjanje, ki je bilo "vedno odprto za najrazličnejše pobude in zadržano v svetovno tvornost, iz katere ni samo sprejemal, temveč jo tudi soustvarjal". Izoblikoval si je izrazit avtorski slog.

Rodil se je 9. novembra 1937 v Ljubljani. Slikarstvo je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in zatem v Beogradu, kjer je diplomiral (1960) pri profesorju Zoranu Petroviću. Na ljubljanski likovni akademiji je končal še slikarsko specialko pri profesorju Gabrijelu Stupici. V grafiki se je izpopolnjeval v Londonu (1969), v tedanji Sovjetski zvezi pa je 1971 proučeval starorusko slikarstvo. Od leta 1970 je bil likovni pedagog na Pedagoški gimnaziji v Mariboru, v letih 1996-2007 pa je poučeval na Ljubljanski likovni akademiji, od leta 2003 kot izredni profesor. Sodeloval je na številnih slikarskih kolonijah doma in v tujini.

Prejel je številne nagrade in priznanja, med drugim leta 1972 nagrado Zlata ptica, leta 1985 nagrado Prešernovega sklada, leta 1991 Jakopičevo nagrado in lani nagrado Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU). Uveljavil se je na skoraj vseh področjih likovne umetnosti: v slikarstvu, risbi, karikaturni, grafiki, fotografiji, gledališki scenografiji in filmu, njegova praksa pa je trdno osnovana na teoretski, kritiški in pedagoški misli.

Več: www.sta.si, www.rtvsl.si
Marjana Mirković

Zmago Jeraj. Foto: MMC RTV

Kulturni praznik

Po vsej Sloveniji je ob kulturnem prazniku potekala vrsta prireditev, v Ljubljani so se dramski igralci tudi letos točno opoldne zbrali pred »slavljenčevim« spomenikom na Tromostovju in recitirali Prešernovo poezijo. Ministrica za kulturo Majda Širca je v vili Podrožnik sprejela Prešernova nagrajenca Štefko Drolc in slikarja Zmaga Jeraja ter nagrajence Prešernovega sklada. Slovesno je bilo tudi v Kranju, ki velja za Prešernovo mesto, saj je pesnik tam preživel zadnja leta svojega življenja, kranjsko pokopališče pa je njegovo zadnje počivališče. Prireditev *Prešernov smenj* je v Kranj privabila številne obiskovalce, med njim tudi predsednika republike Danila Türka, ki je skupaj z Majdo Širca na grob znamenitega pesnika položil venec. Sprehodila sta se tudi po starem mestnem jedru Kranja, ki se je na dan praznika vrnil v čas, ko je v njem svoja zadnja leta preživel France Prešeren. 19. stoletje je pričaral kulturni program z nastopom pevskih zborov, godcev, folklornih skupin, predstavitev oblačil iz 19. stoletja, festivalom lajnarjev in vožnjo s kočijami.

Svoja vrata je odprla tudi Prešernova hiša, v kateri je pesnik živel od leta 1846 do svoje smrti. V njej so zdaj na ogled stalna razstava Dr. France Prešeren - življenje in delo, Janez Puhar - izumitelj fotografije na steklo ter dokumentarna razstava Prešernovi nagrajenci 2008.

Predsednik Türk je po Kranju obiskal še Vrbo. Tam se je zbralo več sto ljudi na dogajanju, ki se je začelo z vodenimi pohodi Po poti kulturne dediščine, na katere se je odpravilo tudi več organiziranih skupin iz različnih slovenskih krajev. Več: www.dnevnik.si, www.rtvsl.si
Marjana Mirković

7. februar
Od Trsata čez Sveti Kuzam do Martinščice
Reške sprehajalne poti

Včasih je lepo biti nor! Čeprav je bila napoved izredno slaba, saj so vremenarji napovedali orkanski jugo in več kot 80 litrov dežja na kvadratni meter, se je na zbirališču pred Dvorano mladosti le zbralo osem najpogumnejših. Članica PD Kamenjak, člana PD Duga, udeleženec, ki ga je pripeljala napoved izleta, in štirje člani KPD Bazovica.

Zjutraj še ni padalo, pa tudi veter ni bil tako močan. Pohodniki smo se podali čez Strmico do Orehovice, od tam do kamnoloma, za katerim se začneja »Mlikaričin put«, ena od poti, po katerih so žene z Grobniškega polja prinašale mleko v mesto in s tem poskušale preživeti družino. Vsako jutro, še po mraku, z več kot dvajsetimi litri mleka na hrbtu v mesto, popoldne pa nazaj, včasih kar še z nekaj litri mleka, ki jim ga ni uspelo prodati, in v nahrbtniku z nekaj živili, ki so jih morale prinesiti iz mesta. Nad kamnolomom je pohodnike pričakal gospod Edo Žeželič, ki živi v bližnji vasi Hrastence in udeležencem povedal zanimivo zgodbo o »mlikaricah«, graditvi poti v času stare Jugoslavije, počivališčih in kapelici ob poti, italijanski okupaciji, drugi svetovni vojni in stalnem, težkem boju za preživetje. Zgodba, ki je pravzaprav roman, samo nekdo bi ga moral dati na papir.

Od Učke in Velih vrat se je začel bližati dež, zato smo morali kreniti naprej, po grebenu Rebrbi nad Draško dolino proti Svetemu Kuzmu. Tja smo prispeli malce premočeni in preprihani. Po toplem čajčku ali mrzlem »pirčku« se je mrokota prenehala čutiti in pot smo lahko nadaljevali proti trim stezi nad Kostreno in Martinščico. Sledili so še malo tavanja skozi krasne borove gozdove nad Kostreno, prezgodnji spust v Draško dolino, soteskanje ob Draškemu potoku, popolnoma uničenem pri graditvi reške obvoznice. Skorajda nam je bilo žal, ko se je izlet končal pri parkirišču ladjedelnice Viktor Lenac. Spet smo lahko ugotovili, da ima mesto Reka enkratne razgledne točke in prekrasne sprehajalne poti, ki jih je treba samo malo očistiti, urediti in povezati s hrvaškimi in slovenskimi planinskimi potmi. Pa še poveza na evropske peš poti je mogoča, tako da je tudi do Battika mogoče priti peš.

Pohod je bil organiziran, da bi promovirali pro-

jekt Reških sprehajalnih poti; njegova realizacija naj bi stekla v tem letu. Žal se zaradi slabega vremena pohoda niso udeležili učenci reških osnovnih in srednjih šol, ki naj bi jim planinci društev KPD Bazovice, Duga in Učka prenesli ljubezen do lepote svojega kraja.

Darko Mohar

Naša mala skupina, Niti veter niti dež nam nista kos.
Foto: Darko Mohar

9. februar
Skupnost Albancev, Reka
Koordinacija svetov in predstavnikov
narodnih manjšin PGŽ

Na drugi seji, ki jo je vodil predsednik Branko Vrcelj, je h koordinaciji uradno pristopil še Svet italijanske narodne manjšine PGŽ, ki ga vodi Orietta Marot. Predstavniki vseh osmih manjšinskih svetov na županijski ravni so sprejeli programske zasnove do konca mandata leta 2011. Med prednostne naloge so poleg zagotovitve razmer za delovanje zapisali tudi predloge, ki zadevajo področje medijev. Pri tem se bodo med drugim zavzeli za objave vsebin v maternih jezikih in v določenih rednih terminih lokalnih elektronskih in tiskanih medijev. Na naslov županije pa so poslali predlog za sklic seje Odbora za narodne manjšine PGŽ še pred lokalnimi volitvami.

Marjana Mirković

13. februar
Slovenski dom KPD Bazovica
Kulturni praznik

Mesec kulture, posvečen velikemu slovenskemu pesniku Francetu Prešernu, smo v našem domu tradicionalno lepo praznovali.

O prazniku je uvodno spregovoril predsednik KPD Bazovica Vitomir Vitaz. V programu so nastopile vse naše aktivne skupine in kot gostje Jasenski pevci, moški oktet iz Ilirske Bistrice. Naš mešani pevski zbor pod vodstvom Franja Bravdice je zelo profesionalno zapel nekaj pesmi, nastop pa je lepo povezovala pevka Boža Grlica. Dramsko skupino sta slovesno in lepo predstavila Alojz Usenik in Vitomir Vitaz z navdihnjenim recitalom, plesna skupina pa je zaplesala v hip-hop stilu. V nadaljevanju je z venčkom slovenskih plesov program popestrila in marsikoga v občinstvu prijetno presenetila ter navdušila nedavno znova oblikovana folklorna skupina pod vodstvom Martine Mičetić in v koreografiji Alenke Juretić.

Kot vsako leto so nam tudi letos z lepimi pesmimi in napevi večer obogatili gostje iz Ilirske Bistrice, tokrat moški oktet Jasenski pevci, ki ga vodi Sašo Boštjančič. Oktet je program izvedel zelo dobro in na visoki ravni ter z njim zelo razveselil občinstvo v polni dvorani, ki je nastopajoče nagradilo z dolgim aplavzom. Povzeto pa zapisih predsednice MePZ KPD Bazovica Dragice Rizman in tajnice KPD Bazovica Zdenke Jelovčan

14. februar
Umetniška ploščad, Čandekova 8, Reka
Umetniški projekt

Dragan Karlo Došen, umetniški fotograf in član Društva likovnih umetnikov Hrvaške, je vrsti svojih projektov dodal novega z naslovom *Heart Building*. Kot je sporočil, je dogodek potekal pod geslom Moč umetnosti je Skupno doživljanje, sodelovali pa so člani Hrvaškega književnega društva, člani Mladinskega vzgojnega doma, Marijan Vejvoda in Tomislav Koprivčević - Kopriva. Obiskovalci so med drugim lahko prisluhnili tudi ljubezenskim improvizacijam na trombonu.

Marijana Mirković

15. februar
Izlet na Krk: od Vrbnika do Baške

Ture po otokih so med planinci očitno zelo priljubljene. Osemištirideset članov in gostov, poln avtobus. Za nekatere celo ni bilo prostora in so morali ostati doma!

V Vrbniku je nastal drug problem: kako s tako množico v hribe? Eni bodo počasni, fotografi bodo želeli fotografirati, drugi lahko pretečejo v istem času dvakrat toliko, kot je načrtovano. Pa smo se razdelili v dve skupini: „ta hitro“, ki naj bi zdrvela mimo izvira Vele rike na

prehod Treskavac, se povzpela na najvišji vrh otoka Obzovo in spustila v Drago Baščansko, in „ta počasno“, ki se bo povzpela na Mali Hlam in se mimo izvira Vele rike spustila na Žanac. Mladi vodniki so za hitro skupino dobili navodila, karto ima vodja planinske skupine, ki je vodil počasne, pač v glavi. Fotografiji so odšli s hitro skupino, mladi so in lahko veliko in hitro hodijo. Če seveda ne bi skoraj na vsakem koraku zagledali kakšnega motiva. Potem so „ta počasni“ dvakrat skoraj prehiteli „hitre“. Ker to ne bi bilo pošteno, je bilo treba pogosteje delati odmore. Dva beloglava jastreba sta prišla pogledat, kdo od pohodnikov bi bil lahko morebitno kosilo. Ko takšnega nista našla, sta odletela naprej.

Tik pod sedlom pod Malim Hlamom sta se skupini končno ločili. Hitra je odšla naprej proti Obzovi, počasna pa na Mali Hlam. Vodji skupine je v žepu zazvonil telefon, ko so se počasni po slabi urci vrnili na sedlo in začeli spuščati proti izviru Vele rike.

„Mi smo na Žancu!“ je rekel Damjan.

„Kako na Žancu, počasni gremo tja, vi, hitri, bi morali čez Treskavac že biti na Obzovi?!“ vodji ni bilo nič jasno. „Saj bomo še mi na Žancu čez malo več kot tričetr štiri ure!“

Ko smo se vsi skupaj dobili pri avtobusu, smo ugotovili, da so bili hitri prehitri, počasni pa pravzaprav superhitri, saj so v nekaj več časa prehodili dosti več kot hitri! Skratka: dan je bil lep, z malo burje, najlepši za hojo. Razgledi enkratni, vode v Veli riki, edini stalno tekoči reki na vseh jadranskih otokih, veliko, merjasci so se skrili pred planinci in tudi lovcev ni bilo. Bili smo v Omišlju, Vrbniku in Baški, v treh od šestih frankopanskih kaštelov na Krku, pa še nazaj domov nismo prišli prepozno.

Darko Mohar

Nad Vrbnikom. Foto: Darko Mohar

Čeprav je občni zbor za vsako društvo reden in „navaden“ dogodek, PD RTV Ljubljana pripravi zbor kot lepo druženje. So pač edino planinsko društvo v Sloveniji, ki ima svoj „lastni“ glasbeni ansambel - Ruševce, sestavljen iz članov društva. Zbor redno organizirajo na eni turističnih kmetij v okolici Ljubljane.

Tako je bilo tudi letos na kmetiji Pri Tometu. Zbora se je v imenu planinske skupine KPD Bazovica udeležil vodja skupine Darko Mohar s sooprogo in poleg čestitk za uspešno leto 2008 in najboljših želja za nadaljnje delo predsedniku Branetu Krebsu podaril monografijo *Bazovica*. Dogovorili smo se za skupni pohod na izvir Mure v Avstriji, ki bo jeseni letos. Govor je bil tudi o skupnem izletu na Velebit v bližnji prihodnosti. Posebno zanimivo je bilo slišati o njihovem uspešnem delu s šolsko mladino, saj njihova mladinska sekcija, ustanovljena lani, šteje že več kot petdeset članov. Uradnemu delu so sledile čestitke ob abrahamu podpredsednici društva, Marjeti Keršič Svetel. Planinci Bazovice upamo, da bomo slavljenko še letos spet lahko videli na Reki z razstavo fotografij. Zbor je bil v znamenju pusta, veliko članov je prišlo v maskah, tako da se je druženje nadaljevalo do večernih ur.

Darko Mohar

Pri Svetu RTV Slovenija je bila na koncu preteklega leta ustanovljena Komisija za programske vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah. Na prvi seji so člani sklenili poleg Slovincem na Madžarskem k sodelovanju povabiti tudi rojake na Hrvaškem.

Druge seje se je udeležila urednica Kažipota in pri tej priložnosti omenila nekatera vprašanja tehnične narave - v večjem delu zamejstva namreč ni mogoče spremljati programov slovenskega radia in televizije -, pa tudi vsebinske, saj so Slovenci na Hrvaškem z izjemo radijske oddaje Sotočja v medijih v Sloveniji povsem prezrti.

Kar zadeva tehnično plat, se bo konec prihodnjega leta (2010) s slovenskim zakonom o digitalni radiodifuziji začel novejši način digitalnega oddajanja, ki bo - vse do prehoda na univerzalno sprejemno opremo pri gledalcih - nesprejemljiv. V dopisu, ki ga je pripravila tehnična služba RTV Slovenija, je med drugim rečeno, da se je Slovenija odločila za uporabo naprednejšega načina digitalnega oddajanja (MPEG 4), vse sosednje države, ki so prej začele gradnjo digitalnih omrežij, pa uporabljajo starejši način (MPEG 2). Sprejemniki za slednjega ne razpoznajo signala, oddanega v novjšem standardu, obratno pa ni težav. Rečeno je, da so ustrezni dekodirji že na prodaj po ceni manj kot sto evrov, kar pa npr. za upokoјence na Hrvaškem - in teh je med člani društev v PGŽ in Istri največ -, ni zanemarljiv strošek, tudi če sicer že imajo vso drugo opremo, kar pa je redkost.

Komisija bo med drugim organizirala tudi sestanek s predstavniki manjšinskih organizacij na to temo. Urednica pa je vse slovenske organizacije v obmejnih županijah zaprosila za informacije o sprejemanju signalov RTV Slovenija na hrvaški strani in vprašala o vsebinah iz zamejstva, ki naj bi jih spremljali slovenski mediji. Odziv bo pokazal, koliko je to vprašanje aktualno.

Marjana Mirković

24. februar
Slovenski dom KPD Bazovica
Pustni torek

Karneval ni ena najpomembnejših prireditvev samo na Reki, temveč tudi v KPD Bazovica. Za objavo v Kažipotu smo prejeli dva prispevka in 138 fotografij, ki kažejo, kako resno so vsi »nastopajoči« vzeli pustovanje - z razkošnimi kostumi, skrbno naneseno šminko in priložnostno okrašenimi družbenimi prostori. Veseli in nasmejani obrazi pa dokazujejo, da trud ni bil zaman.

Kar zadeva reški karneval, naj omenimo, da letos - menda prvič - v znova množičnem sprevodu ni bilo maškar iz Slovenije, zato pa je bila Slovenija, kot je pripomnil Darko Mohar, kar »močno zastopana na karnevalu«. Pozornosti je bil deležen tudi pust, ki je visel na Viškovo; tam so ga na pustni torek obsodili in zažgali.

Pust, pomenljivega imena Borut in s slovensko registrsko tablico, je bil sicer edini krivec za vse slabo, kar se je v preteklem letu zgodilo v tej, eni najbogatejših občin v okolici Reke. Tej viškovski *fešti* na pustni torek se nista odrekla, kot piše Novi list, niti *meštar* Toni s svojo letošnjo *kraljico* Teo Kik, niti reški župan Vojko Obersnel.

Reški *morčiči*, Vesna Barič in Paoli Babič.

Foto: Marjana Mirković

Tajnica KPD Bazovica Zdenka Jelovčan je o pustovanju v društvu zapisala:

Tudi letošnje pustno zabavo so organizirali člani planinske skupine v razkošno in dogodku primerno okrašeni klubski sobi. Zabava se je začela v večernih urah. Našemu člani so veselo prihajali. Kar hitro se je zbrala lepa množica originalnih, lepih, očarljivih, posebnih, komičnih pa tudi izvirnih mask. Začelo se je z veselo glasbo in plesom ob bogati mizi z jedi in pijačo. Čas je hitro mineval in kmalu je prišel čas za izbiro najlepše maske. V močni konkurenci sta prvo nagrado dobila par Karolina Riječka in njen partner, angleški admiral, drugo par Eifflovih stolpov in tretjo štirje veseli jokerji. Nagrajenci so potem še zaplesali. Zatem je vodja programa, gospod s Tirolskega, prebral vse obtožbe, namenjene pustu, ter ga obtožil kot odgovornega in krivega za vse slabe dogodke in gorje v preteklem letu: recesijo, sovraštvo, nemire, vojno, bolezen itd. itd. Obsojen in kaznovan pa je bil v kopalni kadi. Ples in veselje sta se nadaljevala še pozno v noč.

Dobra udeležba na pustovanju. Foto: Jasmina Dlačič

Vtise o pustovanju je poslal tudi vodja planinske skupine Darko Mohar:

Po letu premora je planinska skupina spet organizirala pustno zabavo. Udeležba je letos bila res velika, saj je bilo navzočih več kot petdeset našemljenih in nenašemljenih članov. Zelo kvaliteten program je pripravil Milan Grlica, pusta Bojan Grlica, za glasbo je z veliko občutka skrbel DJ Đilio, k uspešni organizaciji so prispevali tudi številni drugi člani skupine. Ob plesu in smeju sta bila za najboljši maski razglašena *Karolina Riječka* in angleški general John Leard v izvedbi Zinke Božiček in njegene soproga. Pusta, ki se je skušal oprati vsake krivde, so na koncu večera le razglasili za krivca vsega slabega v preteklem obdobju in tega ni bilo malo. Smrtno obsodbo je zelo resno izvršil rabelj Zoran Bistričič.

Čeprav organizacija takega večera ni lahka, je velika udeležba pokazala, da so tudi taka zabavna dogajanja v Bazovici priljubljena in potrebna.

25. februar
Svet slovenske narodne manjšine
Primorsko-goranske županije
Seja

Redna seja sveta je potekala v navzočnosti večine članov (Dušanka Gržeta, Loredana Jurkovič, Boris Rejec, Dimitrij Jelovčan Bulatović, Marija Travner, Marija Birk, Ljudmila Barbaljić, Dragica Rizman, Marta Vitaz, Janko Rizman, Tanja Fućak, Marijana Košuta, Emica Udovič, Milan Grlica, Vida Srdoč), vodila jo je urednica Kažipota.

Na dnevnem redu je bilo po pregledu zapisnika zadnje seje poročilo o delu, finančna komisija pa se je sešla naknadno. Kot po navadi je sledil pregled dejavnosti (poleg rednega dela je omenjena udeležba urednice v oddaji Radia Slovenija 1 Studio ob 17h 27. januarja, na temo manjšinske problematike; sprejem pri predsedniku RS 7. februarja ter predstavitev

Kažipot - v slovenščini - v oddaji Prizma na HRT) ter načrtov (predavanje Gradbena dediščina Josipa Gorupa na Reki mag. Daine Glavočič; v sodelovanju s svetom na mestni ravni in društvom KPD Snežnik iz Lovrana pa izid brošure o Josipu Kaplanu iz zbirke Slovenski prispevek županijski dediščini). Beseda je tekla tudi o sodelovanju pri pripravi Kažipota, za katerega od članov društva primanjkuje informacij. Urednica je znova menila, da bi bilo bolj informativno in veliko ceneje, če bi pripravljali kratka mesečna obvestila o dogodkih v društvu in svetih ter imeli aktualno spletno stran, enkrat letno pa izdajali letopis z obširnimi zapisi za vsako skupino društva posebej in z razpoznavnimi fotografijami. Ker v zadnjem času postaja negotova tudi finančna podpora biltena (svet ima letno podporo PGŽ v znesku 28.000 kn), bi bilo nujno, da se pred nadaljnjim izhajanjem čim prej sestanejo izdajatelji - vodstvo društva in obeh svetov - in skupaj pregledajo vsa namenska sredstva, pridobljena za Kažipot (na razpisih PGŽ, mesta Reke, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Sveta za narodne manjšine pri Vladi RH).

Navzoči so se seznanili tudi z dejavnostjo koordinacije na županijski ravni, glede načrtovanja tečaja slovenskega jezika v okviru sveta pa izvedeli, da se je več zainteresiranih mladih naknadno včlanilo na dopolnilni pouk slovenščine v društvih na Reki in v Lovranu. Za študij na slovenskih univerzah je veliko zanimanje, zato bo na Reki septembra posebej organiziran intenzivni tečaj, vse informacije so na voljo med dežurstvom ob sredah (10.00-12.00).

Marjana Mirković

S seje na županijski ravni. Foto: Marjana Mirković

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka Seja

Sejo je vodila predsednica Dušanka Gržeta, udeležba je dosegla kvorum (Loredana Jurkovič, Boris Rejec, Marija Travner, Marija Birk, Ljudmila Barbalić, Dragica Rizman, Marijana Košuta, Emica Udovič, Milan Grlica in Marjana Mirković).

Po krajši razpravi o Kažipotu in tudi pregledu finančnih obremenitev sveta je potrjeno, da je potreben pregled vseh virov financiranja glasila in dogovor vseh treh izdajateljev. Člani sveta so tudi - sicer le pol ure pred začetkom seje - od knjigovodje prejeli na vpogled finančno bilanco. Predsednica je prebrala pismo mlade slovenske geografinke mag. Katarine Pajnič, ki se je zahvalila za odobreno sofinanciranje knjige o Slovencih na Hrvaškem, pri čemer smo izrazili upanje, da bo knjiga deležna zadostne finančne podpore in v letu 2009 v Sloveniji tudi izšla.

Glede dejavnosti je Dušanka Gržeta med drugim omenila obisk predstavnikov Goriškega muzeja, ki so poleg podarjene zbirke knjig v zimskem času ponudili tudi zanimivo predstavitev *Pustovanja na Goriškem*, a do tega zaradi zasedenosti sicer predhodno odobrenih društvenih prostorov žal ni prišlo. Svet ima v načrtu za l. 2009 med drugim še predavanja na temo kulturne in industrijske dediščine; iz Slovenije so povabili Stanislava Južniča, z Reke pa Miljenka Smokvino. Svet sodeluje tudi pri pripravi brošure o skladatelju Josipu Kaplanu.

Dušanka Gržeta je navzoče seznanila tudi z desetodstotnim povečanjem zneska, ki ga Mesto Reka na leto zagotavlja svetu (za 2009 bodo prejeli 44.000 kn).

Marjana Mirković

S seje sveta na mestni ravni. Foto: Marjana Mirković

28. februar
Lamparna, Labin
Tukaj je Istra!

Društvo za Novi Labin je v KUC Lamparna pripravilo koncert z naslovom Tukaj je Istra! Nastopila je hrvaško-slovenska vokalnoglasbena skupina Contra dekorum, ki postaja, kot piše Novi list, čedalje bolj znana. Sestavljajo jo mladi z obeh strani meje, Berni Godeša in Siniša Pantar iz Prezida (RH) ter Sašo Ožbolt in Matej Ravšel iz sosednjega Babnega polja (RS). Kot pravijo, so pobudo za nastop, ki je potekal uspešno, dali zaradi trenutne zelo slabe politične situacije med državama, ki bi lahko načela tudi sicer vedno dobre odnose med mladimi, posebno na glasbeni sceni.

Naj dodamo, da je Berni Godeša dolgoletni in znani pobudnik vsestranskega sodelovanja - ne samo med mladimi in glasbeniki - na obmejnem območju v Gorskem kotarju, kjer je tudi predsednik slovenskega kulturnega društva enakega imena.

Marjana Mirković

Contra dekorum na odru. Foto: Novi list.

Romeo in Julija v pripravih

Članica dramske skupine KPD Bazovica Anita Hromin nam je sporočila, da pridno vadijo "skoraj vsak dan. Trdno smo se prijeli dela in ne skrbimo ne za pustovanje, ne za njive, ne za nadaljevanke! Res delamo tako, da nam NEPRENEHOMA nekaj novega pada na pamet in mi to predstavo NEPRENEHOMA dograjujemo in se NEPRENEHOMA počasi spreminjal!" Ob koncu izraža upanje, da "bo premiera konec marca meseca. Prisrčen pozdrav z željo, da bi kmalu bila spet med nami, pošljamo Jasni Marušič Zazijal!"

Najboljše želje Jasni Zazijal Marušič, ki je še na okrevanju, izraža seveda tudi uredništvo.

Na odru. Foto: Anita Hromin

NAPOVED MAREC

4. marec
Filodrammatica, Reka
Reški karneval, razstava

Fotografska skupina KPD Bazovica, ustanovljena 2005, je gotovo med mlajšimi fotografskimi skupinami na območju Reke in okolice, a zelo dejavna pri učenju in na razstavah, je v napovedi za razstavo zapisala vodja Petra Aničič. Člani so lani organizirali svojo razstavo o Reškem karnevalu. Ker pa je namen karnevala predvsem zблиževanje in povezovanje, si želijo, da bi na skupnem razstavnem prostoru zbrali več reških fotografov in predstavili njihove posnetke, s katerimi ti prepoznavajo svoje mesto in njegov utrip v času karnevala. Tema razstave torej ostaja enaka, s popolnoma prostim izborom, ki ga omejujeta le domišljija umetnika in morebiti obseg razstavnega prostora. Pisana izbira fotografij skuša v utrinkih s tradicionalnega reškega karnevala ponazoriti človekovo ljubezen do samega sebe. Kajti karneval je čas, poudarja Petra, ko si nadenemo maske ali pa jih snamemo. Vse, kar je bilo med letom skritega, lahko med karnevalom pride na dan in nam dovoli, da se pokažemo takšne, kakršni smo, v vsej svoji popolnosti.

Fotografije je izbral mentor skupine, znani reški fotograf Istog Žorž, ki je razstavo tudi postavil, na njej pa bodo sodelovali člani fotografskih klubov *Rijeka*, *Color Rijeka*, *HDLU Rijeka* in Slovenskega doma KPD Bazovica.

V priložnostnem programu bodo nastopili mladi

člani KUD *Žejanski zvončari*. S svojimi zvonovi bodo obudili karnevalsko ozračje ter s zvonjenjem skušali odgnati še preostale zle duhove, napoveduje Petra. Marjana Mirković

7. marec
Izlet v Slovenijo
Študenti 4. letnika stomatologije na reški MF

Kot nam je prijazno sporočil prof. dr. Ante Škrobonja, predavatelj na reški medicinski fakulteti in pogosto organizator številnih posvetovanj, seminarjev in drugih strokovnih srečanj, povezanih tudi s slovenskimi strokovnimi in znanstvenimi krogi, bo skupina študentov četrtega letnika stomatologije na reški medicinski fakulteti med ekskurzijo v Sloveniji obiskala Ljubljano, Celje in Olimje.

Lavičkova zbirka. Foto: www.lek.si

Kot dober poznavalec jim je pripravil zelo zanimiv program, ki ga bo začel obisk v tovarni Lek. Tam jim bo kustos Davor Poljanšek predstavil zbirko Bohuslava Lavičke, kulturni spomenik državnega pomena. Farmacevt češkega rodu Bohuslav Lavička (1879-1942) je obogatil slovenski kulturni prostor z izjemno lekarniško zbirko farmacevtsko-medicinskega pribora in knjižnico z več kot štiristo zvezki temeljnih publikacij iz naravoslovnih in medicinskih ved, pa tudi s širšega humanistično-filozofskega področja. Poleg večjega števila inkunabul sta posebno dragocena tudi dva lista iz Gutenbergove Biblije. Zbirka predmetov vključuje arheološki

del s predzgodovinskimi in antičnimi kirurškimi orodji ter keramično in drugo posodje iz obdobja med 15. in 19. stoletjem, postavljeno v pohištvo iz dveh starih lekarn (oficin), zanimiva pa je tudi zaradi lekarniške omarice, ki po izročilu izhaja iz neke tirolske samostanske lekarne in vsebuje ohranjene "zdravilne snovi" iz 16. stoletja. Zbirka je na ogled vsak prvi četrtek v mesecu.

Sledil bo obisk Muzeja novejših zgodovine v Celju. Muzejska svetovalka Marija Počivavšek, ki sicer sodeluje tudi na posvetih reške medicinske fakultete, jih bo vodila po Slovenski zobozdravstveni zbirki starih instrumentov, pripomočkov in opreme, ki so jih pri svojem delu uporabljali slovenski zobozdravniki, dentisti in zobotehniki in ki ilustrirajo razvoj zobozdravstvene stroke na slovenskem ozemlju. Večji del zbirke je leta 1991 muzeju doniral celjski zobozdravnik Franc Štolfa.

V muzeju se bodo na stalni razstavi *Živeti v Celju v ambientalni postavitvi Ulice obrtnikov* še sprehodili med tržnico, meščanskim stanovanjem in nekdanjimi obrtnimi delavnicami, ki v posameznih dneh resnično zaživijo.

Na koncu bodo obiskali Olimje, samostan, ki so ga v 17. stoletju ustanovili redovniki pavlinci in je znan po bogati baročni cerkvi. Razkazal jim jo bo gvardijan o. Ernest Benko. Samostan je znan še po eni najstarejših lekarn v Evropi. Pavlinci so se ukvarjali tudi z zdravilstvom, njihova pravila pa so zahtevala, da ima vsak samostan sobo za bolne brate in lekarno z zdravili. V Olimju je pavlinska lekarna dobila svoj prostor v pritličju južnega stolpa. To je ena najstarejših ohranjenih redovniških lekarn, če ne celo tretja najstarejša v Evropi (za Parizom in Dubrovnikom). V vrtu poleg lekarne, ki ga še danes obdelujejo, so redovniki vzgajali zdravilne rastline. S postankom v čokoladnici Olimje, znani tudi po proizvodnji dobre čokolade, bo skupina reških študentov končala obisk v Sloveniji. Več: www.lek.si, ww.muzej-nz-ce.si
Marjana Mirković

13. marec, 18.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Pozdrav z Mirne

Skupina Društva upokojencev z Mirne na Dolenjskem je stik s KPD Bazovica navezala prek Kažipota, v katerem so našli naslov in ponudili

nastop, je urednici sporočil organizator kulturnih dogodkov Anton Kotar. DU Mirna v okviru svojih prireditev in pod geslom *Pesem je bližnjica do sreče* obiskuje razne kraje v Sloveniji, pa tudi zunaj nje, kjer, kot pravijo, še posebno radi obišečejo dejavna slovenska kulturna društva.

Program na Reki napoveduje nastop njihovega mešanega pevskega zbor, ki bo pod vodstvom Tanje Benedik in ob spremljavi na harmoniki zapel narodno Po gorah je ivje, Zimo (Josipa Hašnik, Anton Foerster), narodno Kresna pesem v priredbi Matije Tomca, zatem narodno Baba ide na gosti, pa Pijmo ga, pijmo (Miroslav Vilhar, Janez Močnik) in venček ljudskih z naslovom Tam dol na ravnem polju. Folklorna skupina Nasmeh, ki jo vodi Marjan Podobnikar, bo zaplesala Venček narodnih plesov, dramska skupina DU, ki jo vodi Slavka Kramer, pa bo uprizorila njeno delo *Bosanska bioenergija*. Zapel bo tudi domači zbor MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi Franjo Bravdice: fiumansko *In mezzo il mar*, belokranjsko Jurjevanje in dalmatinsko Vela Luka. Marjana Mirković

15. marec Izlet planinske skupine na Gradiško turo

Gradiška tura je skalna vzpetina nad vasjo Gradišče v Vipavski dolini. Čez skalo je speljana zanimiva in navpična „ferata“ oziroma zavarovana plezalna pot. V 77 klinov je napetih 170 metrov jeklene vrvi. *Ferato* je že obiskala mladinska skupina KPD Bazovica. Potem ko je planinska skupina kupila nekaj varovalne opreme, so se za turo odločili tudi planinci. Opremo se je najlažje naučiti uporabljati v praksi na terenu. Izleta se lahko udeležijo tudi člani planinske skupine, ki ne nameravajo plezati, saj se na Turo lahko pride tudi po lažji in manj zahtevni poti.

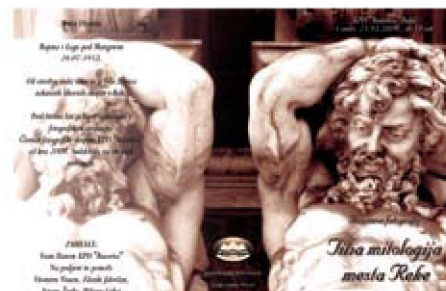
Darko Mohar

25. marec, 19.00 Slovenski dom KPD Bazovica Anita Hromin, *Tiha mitologija mesta* Razstava fotografij

Članica fotografske skupine KPD Bazovica Anita Hromin se bo predstavila s prvo samostojno razstavo v društvu. Na ogled bodo umetniške

črno-bele fotografije, posnete na Reki, z naslovom Tiha mitologija mesta. Dogodek bo s krajšim nastopom obogatil mešani pevski zbor pod vodstvom Franja Bravdice.

Anita Hromin

Lepo oblikovan katalog je delo avtorice.

29. marec Izlet v Samoborsko gorje Planinska skupina KPD Bazovica

Samobor je majhno mesto zahodno od Zagreba, znano po svoji baročni arhitekturi, *fašniku* (karnevalu) in samoborskih kremnih rezinah. Leži v vzhodju Samoborskega gorja, ki ga potoka Lipovačka in Rudarska Gradna delita v tri skupine: Plešivico, Ostrc in Japetič. Najvišji vrh je z 879 metri Japetič, na katerem je postavljen 12 metrov visok razgledni stolp s krasnimi razgledi na vse strani. Petnajst minut od vrha stoji na travniku Žitnica planinski dom, ki ga upravlja HPD Jastrebarsko. Včasih je imel dom zelo dobro kuhinjo. Ali je še vedno dobra, tako kot pred več kot tridesetimi leti, bomo planinci ugotovili na izletu.

Darko Mohar

LIBURNIJA

SKPD Snežnik, Lovran Večeri slovenskega filma

Kot nam je povedal predsednik kulturno-prosvetnega društva Snežnik Vasja Simonič, so ob zimskih večerih sklenili predvajati slovenske filme.

Najprej je bil 12. januarja na programu znani in priljubljeni Kekec v režiji Jožeta Galeta iz leta 1951, v glavni vlogi pa je nastopil Matija Barl. Zaradi dobrega odziva med člani so februarja sledile druge slovenske filmske uspe-

šnice, kot so Samorastniki (1963) v režiji Igorja Pretnarja, Cvetje v jeseni (1973) režiserja Matjaža Klopčiča in Ne joči, Peter (1964), ki ga je režiral France Štiglic. V društvu napovedujejo, da bodo predvidoma organizirali predstavitve celotnega opusa slovenske filmske klasike.

Sier pa je v Sloveniji na DVD-jih izšla zbirka filmov Slovenska klasika, ki jo je izdalo podjetje Slak, v njej pa je za zdaj šest filmov: Na svoji zemlji, Ne čakaj na maj, Vesna, Tistega lepega dne, Samorastniki in Ne joči Peter. Distributer Creativa je izdal prvega Kekca (1951), na DVD pa dodal še arhivski dokumentarec o snemanju.

Marjana Mirković

V organizaciji Etnološke zbirke Palčava šiša in Turistične agencije Risnjak je v Pleščah potekal tretji večer etnološkega filma in zadnji v tej sezoni.

Kot nam je sporočil osrednji pobudnik teh dogajanj, Marko Smole, so predstavili tretji film z etnološko tematiko, posnet v domačem narečju. Tokrat so bile sogovornice v filmu najstarejše vaščanke Špelna Draga, Starinkina Fanika in Pantarjeva Milka iz Srednje vasi, prijateljice iz časa, ki ga je Milka od leta 1937 do 1943 preživela v Palčavi šiši, in ob tej priložnosti so se spominjale svojih mladostnih let.

Beseda je tekla tudi o turistični ponudbi na osrednjih območjih, ki so bila predstavljena na sejmju v Ljubljani, predvsem o razvoju turizma v dolini Čabranke in možnostih, da bi se s svojo ponudbo v turistične programe vključila tudi Čabar in Plešče. Pri tem so opozorili na odprte razpise za razvoj turizma na Hrvaškem, navzročje pa seznanili tudi s priznanjem, ki ga je na sejmju v Sloveniji lani prejela Etnološka zbirka Palčava šiša iz Plešč.

Marjana Mirković

V dolini Čabranke veliko možnosti tudi za razvoj turizma. Foto: Marjana Mirković

9 GORSKI KOTAR

Skupščina SKD Gorski kotar

Člani SKD Gorski kotar so se 27. februarja šli na redni letni skupščini. Kot nam je v izjavi za tisk sporočil predsednik Bernard Godeša, je navzoče seznanil s poročili o dejavnosti in članstvu društva, ki šteje 26 članov, o prijavih za razpise v RS in Čabru v skupnem znesku 48.480 evrov, informacijah o študiju v RS v prihodnjem letu, sodelovanju z drugimi društvi in subvenciji RS za kmetijstvo; Slavko Malnar je poročal o pouku slovenščine v Čabru in predvidenem zaključnem izletu v Slovenijo, Silvana Lautar pa o delu nadzornega odbora.

Bernard Godeša je med drugim predlagal sofinanciranje kmetovalca z območja Čabra, organizacijo koncerta pevskega zbora z Rakeka in sodelovanje pri organizaciji festivala Contradecorum 2009 v Prezidu, Silvana Lautar pa se je zavzela za redno obveščanje članov. Program za 2009 načrtuje še tri seminarje, namenjene nevrolingvističnemu programiranju (NLP), stresu in nordijski hoji ter restavratorji orgel v prezidski cerkvi. Nasednji sestanek društva bo sklican, ko bodo znani rezultati razpisov.

Marjana Mirković

- 1. februar
- Plešče, bife MTB
- 3. večer etnološkega filma v Pleščah

AKTUALNO

Komisija Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

Seje Komisije Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu (25. februarja 2009), ki jo vodi Miro Petek, se je med drugimi udeležil tudi predsednik krovne organizacije Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc. Na seji, katere magnetogram je

na ogled na spletni strani www.dz-rs.si, je glede položaja v zamejstvu predsednik Slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK Rudi Pavšič med drugim poudaril, da »je treba izoblikovati strategijo za nov čas«. Ta naj bi upoštevala vse sedanje in prihajajoče spremembe v tem prostoru, je dejal in omenil potrebo po koordinaciji vseh najvišjih ravni v RS, soudeleženih pri tem.

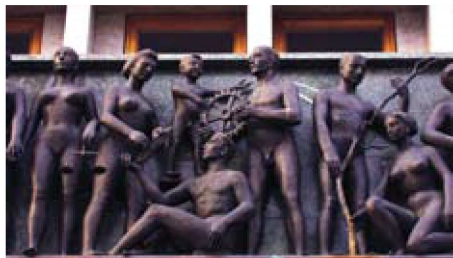
Darko Šonc pa je na seji prebral poročilo, ki ga objavljamo v skrajšani obliki in povzeto po spletni strani. Izrazil je nezadovoljstvo nad prepozno prejetim, pomanjkljivo pripravljanim in tendenciozno napisanim gradivo o položaju slovenske narodne skupnosti v RH, povzetem, kot je dejal Miro Petek, iz "Urada Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu". Gradivo po besedah Darka Šonca vsebuje veliko netočnih podatkov in samovoljnih sklepov. Zato je prosil, da v prihodnje položaj slovenske skupnosti na Hrvaškem ocenjuje ta sama. Glede statusa na Hrvaškem pa je dejal, da "je popolnoma urejen z ustavnim zakonom o manjšinah", da "ima slovenska manjšina vse pravice kot druge manjšine na Hrvaškem, čeprav je Hrvaška edina sosednja država, s katero Slovenija nima dvostranskega sporazuma o zaščiti manjšin". Darko Šonc je omenil še skupnega manjšinskega poslanca v parlamentu, pravico, da "volimo in smo izvoljeni v organe manjšinske samouprave od Zagreba do Splita, od Varaždina do Pulja", in dejal, da hrvaška država spoštuje in denarno podpira delovanje društev, ozrl pa se je tudi na aktualne razmere.

"Da povem še nekaj besed o tem, kako je biti Slovenec na Hrvaškem. Če povem naravnost, ni lahko. Seveda razumemo, da morajo slovenski politiki braniti slovenski nacionalni interes, prav tako moramo razumeti, da hrvaški politiki branijo hrvaški nacionalni interes, vendar pa je dejstvo, da smo mi nekje vmes in iz hrvaških medijev nas bombardirajo z grobimi besedami o Slovencih. Iz slovenskih medijev nas bombardirajo z grobimi besedami o Hrvatih. Strupa je že toliko, da včasih vprašamo, kaj šele bo in kdo bo to popravil in kdaj. Kako naj v takem vzdušju izrekamo besede sožitja, prijateljstva, dobrososedstva. Slovenci in Hrvatje bomo vedno sosedje in slovenska manjšina na Hrvaškem se tega zaveda še bolj. Ali je preveč, če si želimo več strpnosti, več premišljenih be-

sed, več medsebojnega spoštovanja in dialoga? Če bi se pri državnih poslih kdaj spomnili tudi na nas, bi za Slovence na Hrvaškem naredili še največ. Če boste v državi probleme še naprej reševali s spori, prepiri, se bo slovenska skupnost še naprej trčila (verjetno krčila, op. ur.), nezaupanje med Slovenci in Hrvati poglabljalo, tradicionalno sožitje krhalo, strpnost pa skopnela. Zavedamo se, da politična elita obeh držav nerada sliši, ko jih označujemo za nespособne, in da so s svojimi potezami in dejanji naredili velikansko škodo stoletnim starim in dobrim odnosom med dvema narodoma. Resno opozarjamo, da je dosedanja medsosedska politika bila zastavljena napačno. Da je povsem odmaknjena od evropskih vrednot, ki pravijo, da dogovor, popuščanje in kompromis niso velezdaja. Vprašamo se, ali se v času, ki je pred nami, lahko še kaj popravi in spremeni? In od iracionalnega naredi racionalno in razumno?" se je na koncu vprašal Darko Šonc.

Na njegove besede se je navezal poslanec Franco Juri: » ...Vendar se mi zdi, da je prav nastop gospoda Darka Šonca tisti nastop, ob katerem smo dolžni se za trenutek ustaviti in dobro premisliti, kaj pravzaprav nam pomenijo manjšine oziroma slovenske narodne skupnosti, ki živijo v zamejstvu, in kaj nam pomeni dogajanje s sosednjo Hrvaško v luči interesov Slovencev, ki tam živijo. Nedavno sem bil na Reki kot gost otvoritve neke razstave in sem se imel priliko pogovarjati tudi s tam živečimi Slovenci, ki so izjemno zaskrbljeno ocenjevali in me spraševali o dogajanju med Slovenijo in Hrvaško. Niso mogli razumeti, zakaj se tako obnašamo in zakaj pravzaprav tistih več kot 13.000 Slovencev, ki živijo na Hrvaškem, niso tako pomemben nacionalni interes, kot so pomembni nekateri drugi vidiki, ki so pravzaprav precej bolj abstraktni od kvalitete življenja take skupnosti.«

Marijana Mirković

Pročelje zgradbe DZ RS. Foto: Krispin Stock

Slovenski jezik - jezik sosede OŠ Pečine, Reka

Na osnovni šoli Pečine na Reki se bo pouk slovenskega jezika, ki že tretje leto uspešno poteka kot prostovoljni pouk, odprt za vse osnovnošolce v mestu, v prihodnjem šolskem letu predvidoma nadaljeval kot izbirni predmet. Po besedah ravnateljice Irene Margan, ki pouk ves čas z veliko zavzetostjo vodi, so izpolnjeni vsi pogoji za ugodno rešitev prošnje, poslana na hrvaško ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport. To bo prva osnovna šola na Hrvaškem, na kateri bo slovenščina v programu izbirnih predmetov, poučevala pa bo učiteljica, za katero bo razpis predvidoma izšel v poletnih mesecih.

Pouk tudi v tem letu obiskuje več kot tridesetih učencev, ki se v dveh skupinah dvakrat tedensko zberejo v posebni učilnici, opremljeni tudi s pomočjo slovenskega ministrstva za šolstvo in šport, šolsko leto pa sklenejo z izletom v Slovenijo.

Marjkana Mirković

Učenci slovenščine z učiteljico Ireno Margan. Foto: Marjkana Mirković

OŠ Štrigova Slovenščina kot dopolnilni pouk

Na osnovni šoli Štrigova v Medžimurski županiji so v drugem polletju tega šolskega leta uvedli učenje slovenščine. V tem mestecu v neposredni bližini hrvaško-slovenske meje po podatkih ljudskega štetja iz 2001 živi 82 prebivalcev slovenske narodnosti (2,55 %) oziroma 129 prebivalcev (4 %), katerih materni jezik je slovenščina.

Po besedah ravnatelja Stanislava Rebernika so pobudo za pouk dali starši, postopek za ureditev dokumentacije in pridobitev soglasja Ministrstva za znanost, izobraževanje in šport RH za uvedbo teh učnih ur pa je bil precej preprost in hiter. Gre za poučevanje jezika narodne manjšine po Zakonu o vzgoji in izobraževanju v jeziku in pisavi narodnih manjšin v RH, in po modelu C, ki je na Hrvaškem sicer manj v uporabi, zagotavlja pa učenje jezika in kulture v dopolnilnem urniku od dveh do petih ur. Pouk poteka enkrat tedensko, ob torkih. Sprva precejšen interes je pozneje splahnel in prijaviteljih je šest učencev. Ker na razpis za poučevanje slovenščine ni bilo odziva - po ravnateljevih besedah takšnega strokovno usposobljenega kadra ni -, so izrabili zakonske možnosti in slovenščino poučuje Anita Škvorc, ki je na šoli že zaposlena kot profesorica hrvaščine.

Prve stike s šolo v Sloveniji so navezali lani, ko so se - prvič po letu 1991 - odpravili na izlet »čez hrib« in obiskali podružnično šolo Kog matične šole Miklavž pri Ormožu. Stanislav Rebernik je poudaril, da so bili na izletu zelo lepo sprejeti in da bodo stike vsekakor nadaljevali.

Marjkana Mirković

Jubilej Svetlane Makarovič

V Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani so 5. februarja, ob jubileju, sedemdesetletnici Svetlane Makarovič, pripravili razstavo Svet... svet... Svetlana. Predstavili so obširno delo pesnice in pisateljice, katere ime v vzajemni bibliografsko-kataložni bazi podatkov (cobiss) ponudi več kot 400 avtorskih del. Ob tej priložnosti je književnica predstavila svojo novo pravljico Katalena, ki - kot je dejala - napoveduje novo obdobje v njenem ustvarjanju, kjer odslej ne bo več prostora za vile, mucke, zajčke in kar je še živalic ter ljubkih pravljic-

nih bitij, temveč se bo pravljíčnost premaknila v »krutejšje« vode. S pravljíco se znova vraća k arhetípskim oblikam, kjer so pogosto tema smrt in kruti medçloveški odnosi oziroma potovanje, na katerem se pridobiva izkušnjje, ki prihajajo iz udarcev, žalosti, razočaranj, frustracije. Pri svojem delu bo, kot je to že storila pri Kataleni, zgodbi o deklici, ki pobegne s ãrnim mozem, a z njim po prvi zaljubljenosti ni veã zadovoljna in se v konãni fazi spremeni v kamnit kip, izhajala iz starih ljudskih pesmi, balad, konec pa bo vedno odprt. To pa zato, da se bodo bralci ob njem malce zamislili in vklopili lastne mozgane ter pustili domišljiji prosto pot in naredili svoj konec. Predvsem pa želi Makaroviãeva s tovrstnimi pravljícami obnoviti pravljíco kot literarni žanr, enakovreden vsem drugim literarnim žanrom.

O njenem delu je spregovoril tudi v. d. ravnateljja NUK Lenart Őetinc, ki je med drugim povedal, da se njenega ustvarjanja najbolj veselijo otroci, in se ji zahvalil za gradivo, ki ga je darovala iz osebne arhiva.

Veã: www.rtvsl.si

Marjana Mirkoviã

Svetlana Makaroviã. Foto: MMC RTV

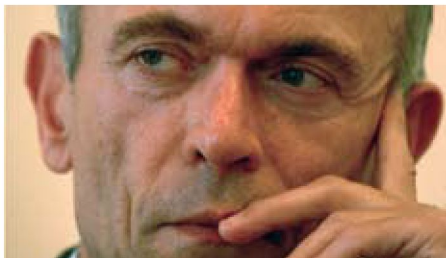
Obletnica smrti Janeza Drnovška

Minilo je leto dni, odkar je 23. februarja 2008 umrl nekdanji predsednik države in dolgoletni premier **Janez Drnovšek**, ena najpomembnejših slovenskih politiãnih osebnosti. Drnovšek je Slovenijo popeljal iz tranzicijske države v državo EU, kot predsednik države pa je s svojim neodvisnim stališãem, drugaãnim pristopom in odpiranjem ãlovekove duhovne dimenzije pustil pomemben peãat.

Ob smrti Janeza Drnovška, ki je bil za Slovenijo ena najpomembnejših politiãnih osebnosti zadnjih 20 let, so vodilni predstavniki javnega življenja poudarjali razsežnost njegovega dela v novejši slovenski zgodovini in mu pripisali za sluge za socialni in gospodarski razvoj Slovenije.

Tuji politikí pa so v izrazih sožalja, ki so prihajali z vsega sveta, poudarili njegovo zavezanost evropskim vrednotam in ciljem. 25. februarja 2008 je bil v Sloveniji dan žalovanja, poslanci in državni vrh so spomin nanj poãastili z žalno sejo v državnem zboru, nadškof Alojzij Uran pa je daroval žalno mašo v ljubljanski Stolnici. Z vpisom v žalne knjige so spoštovanje pokojnemu še zadnjiã izrazili tudi številni državljani. Na zadnjo pot so Drnovška pospremili 26. februarja na pokopališãu v Zagorju ob Savi.

Po Drnovškovi smrti so bile izražene številne po-

Janez Drnovšek. Foto: Denis Sarkic vest si

bude za poimenovanje ulic ali trgov po pokojnem predsedniku, a je njegova družina opozorila na neustreznost in nenadzorovano uporabo Drnovškovega imena oziroma postavljanja spomenikov. Takšno ravnanje naj bi bilo v nasprotju s pokojnikovim duhom. Kljub temu so lani avgusta v Zagorju ob Savi odkrili njegov doprnski kip in po njem poimenovali tamkajšnji trg. Veã: www.vest.si

Marjana Mirkoviã

ZANIMIVOSTI

NUK prejel zbirko *Iconotheca Valvasoriana*

Zbirko *Iconotheca Valvasoriana* je izdala Fundacija Janeza Vajkarda Valvasorja pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Gre za sedemnajst zvezkov, ki so izšli v nakladi 100 izvodov, zanje pa bodo zbiratelji odšteli 30.000 evrov. Vodja projekta, umetnostni zgodovinar dr. Leon Gostiša, je osrednji slovenski knjižniãni ustanovi NUK v Ljubljani predal darilni izvod celotne *Iconothece* ter jo s tem poklonom hramu slovenske knjige tudi simboliãno vrnil v njeno domovino. *Iconotheca Valvasoriana*, monumentalna zbirka 17 faksimilov zvezkov grafik, ki jih je zbral

ugledni član britanske Kraljeve družbe, je po zaslugi prizadevnih članov Fundacije Janeza Vajkarda Valvasorja po več kot 300 letih končno našla pot nazaj v Slovenijo. Kot piše na spletni strani NUK, so med več kot 7000 grafikami tudi redki primerki starih zemljevidov, risb ter grafik avtorjev svetovnega pomena, kot so Dürer, Callot, Michelangelo in drugi. Izdelava faksimilov in izdaja 17 ohranjenih zvezkov, opremljenih z znanstvenokritičnimi komentarji, ki so jih pripravljali slovenski in hrvaški umetnostni zgodovinarji, pomeni edinstven strokovni pa tudi kulturni dosežek v svetovnem merilu. Ta neprimerljivi spomenik bo v Narodni in univerzitetni knjižnici tudi na ogled javnosti. Janez Vajkard Valvasor (1641-1693) je bil izobražen polihistor druge polovice 17. stoletja, razpet med svetopisemske resnice in praznoverje na eni strani ter živo zanimanje za naravo, vojskovanje, zgodovino, življenje in njegove procese na drugi strani. Na svojem gradu Bogenšperk je imel izjemno knjižnico, zbirko mineralov, matematičnih in astronomskih naprav, predmetov z raznih področij, vsemogočih redkosti in starin, tiskarsko delavnico ter zbirko grafik in risb, ki jih je zbral na štirinajstletnih potovanjih po Evropi. Kot je znano, je po izidu Slave vojvodine Kranjske Valvasor obubožal, razprodal vse imetje, na koncu tudi knjižnico in grafično zbirko, ki ju je odkupil zagrebški škof Mikulić. Danes je zbirka v Zagrebški nadškofijski Biblioteki Metropolitani.

Renesančni grad Bogenšperk blizu Ljubljane, eden najpomembnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji, hrani več zanimivih muzejskih zbirk, med njimi Valvasorjevo delovno sobo, urejeno v stilu 17. stoletja, z originali knjige Slava vojvodine Kranjske iz leta 1689. To monumentalno delo je povečini nastalo na Bogenšperku in obsega skupaj kar 3532 strani, v njem pa je predstavljena Kranjska in deloma tudi njene sosednje dežele ob koncu 17. stoletja. Knjiga, napisana v nemškem jeziku in tiskana v Nürnbergu, je prava zakladnica tedanjih podatkov zgodovine našega prostora in življenja prednikov. Na ogled so še zbirke o bakrotisku, vražah, narodnih nošah, geoloških eksponatih, lovstvu in Valvasorjevi korespondenci ter njegovem življenju in delu. Za mlade pa v muzeju organizirajo posebne učne ure z naslovom Valvasorjev kulturni dan.

Marjana Mirković

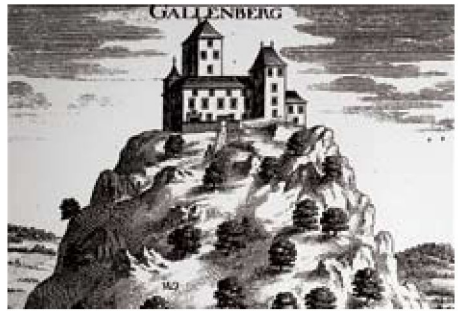

Foto: www.gradovi.net

Nov spletni portal MonolitMap

Ljubljansko podjetje Monolit je predstavilo nov brezplačni spletni portal za preprosto iskanje naslovov ter najkrajših in najhitrejših poti po Evropi. Kot je rečeno, so na brezplačni spletni strani www.monolitmap.si na voljo najnatančnejše karte Slovenije in Evrope, uporabniki lahko poiščejo kraj, ulico ali točen naslov ter izbirajo med najkrajšo in najhitrejšo potjo, se vnaprej odločijo, kje bodo parkirali in jedli ali katero kulturno prireditev bodo obiskali, najdejo pa lahko tudi najbližjo zdravstveno ustanovo, banko, bencinsko črpalno ter si svojo pot lahko ogledajo tudi na satelitskem posnetku. Več: www.rtv slo.si

Marjana Mirković

Ljubljana - kulturna dediščina reke

V Narodnem muzeju Slovenije bo do 27. septembra na ogled razstava z naslovom Ljubljana - kulturna dediščina reke. Reka Ljubljana je zaradi bogatih najdb, ki osvetljujejo življenje ob reki od prazgodovine do moderne dobe, prava zakladnica zgodovine. Odkar so se potapljači leta 1884 prvič odpravili raziskovat dno Ljubljane, se je nabralo okoli 6.000 predmetov. Javnosti je predstavljeno več kot tisoč teh najdb z grafičnimi upodobitvami reke, s kratkimi filmi o podvodnem svetu in arheoloških raziskavah ter z nastikanimi prizori iz življenja v različnih obdobjih. Za razstavo sta bili izdelani rekonstruirana podoba srednjeveškega vojščaka in replika novoveškega deblaka, ki bo ponazarjala tisočletno plovbo po Ljubljani. Ljubljana je bila kot izredno pomembno ar-

heološko najdišče leta 2003 razglašena za kulturni spomenik. Najstarejše najdbe izvirajo iz srednje kamene dobe, pogoste so iz bakrene in bronaste dobe, ko so na Ljubljanskem barju stala koliščarska naselja (4. in 3. tisočletje pr. n. št.). V bronasti in železni dobi je bila Ljubljanska reka zaobljubnih daritev, zgodnjericimska vojaška oprema in uporabni predmeti pričajo o prodoru Rimljanov, srednjeveški in mlajši predmeti pa potrjujejo pomen Ljubljane kot pomembne prometne žile vse do moderne dobe. V novem veku so ob njej postavili prve industrijske obrate v okolici Ljubljane, v zadnjih stoletjih je postala predvsem zabaviščno in parkovno okolje, s Plečnikovo arhitekturno ureditvijo bregov s Tromostovjem pa tudi okras Ljubljane.

Poleg velikega števila in raznovrstnosti je pogosto izjemna tudi ohranjenost predmetov. K temu prispevajo predvsem stalna vlaga, zaradi katere se ohranijo predmeti in deli predmetov iz organskih snovi (npr. les, kosti). Med najzanimivejšimi predmeti, ki so jih potegnili z rečnega dna, je mejnik z napisom, ki je označeval mejo med mestnimi območji Akvileje (današnjega Ogleja) in Emone (zdaj Ljubljane) v 2. polovici 1. stoletja pr. n. št. Najden je bil pri Bevkah, v bližini izliva Borovniščiće.

Razstavo spremlja tudi istoimenska publikacija, Več: www.narmuz-lj.si
Marijana Mirković

ŠTUDIJ IN ŠTIPENDIJE V RS

Štipendije za izmenjave na Hrvaškem

Hrvaška vlada razpisuje štipendije za študijsko in znanstvenoraziskovalno izpopolnjevanje kandidatov do starosti 35 let na visokošolskih ustanovah oziroma na znanstvenoraziskovalnih inštitutih v Republiki Hrvaški ter štipendije za dodiplomske študente kroatistike za študijsko leto 2009/10. Rok prijave je **20. april 2009**.
Več: www.sklad-kadri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=253

Podaljšanje razpisnega roka

Sklad je 13. februarja 2009 v Uradnem listu RS objavil podaljšanje razpisnega roka za 52. javni razpis za sofinanciranje raziskovalnega sodelovanja slovenskih doktorskih študentov v

tujini v letu 2008/2009. Rok za prijavo je podaljšan do **31. julija 2009** oziroma do podelitve sredstev.

Več: www.sklad-adri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=797

Razpis Štipendijskega sklada Univerze v Ljubljani

Štipendijski sklad Univerze v Ljubljani razpisuje štipendije za mednarodno izmenjavo študentov iz južne in vzhodne Evrope za študijsko leto 2009/2010. Rok prijave je **15. april 2009**.

Več: www.sklad-kadri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=252

Posebno obvestilo: Žig Apostille

Na Visokošolski prijavno-informacijski službi so nam potrdili, da morajo srednješolska spričevala, izdana v Republiki Hrvaški, oz. njihove overjene kopije, odslej imeti tudi žig Apostille. Žig se dobi na pristojnem sodišču v kraju šole. Naslov na Reki: Žrtava fašizma 4/1, soba 15, uradni dnevi so ponedeljek, sreda in petek od 9. do 12. ure, cena je 50 kn.
Marijana Mirković

ČESTITKA Nagrada Iliji Dadasoviću

Kot nam je sporočila vodja fotografske skupine KPD Bazovica Petra Aničić, je njen mladi član Ilija Dadasović - njegovi posnetki so na prvi pogled prepoznavni tudi nepoznavalcem -, na tekmovanju revije *Digital Foto Magazin* (45) na temo *Nočne fotografije* osvojil prvo mesto. Naslov nagrajene fotografije je Zaželi si željo, morda se ti uresniči ..., na ogled pa je na spletni strani <http://www.digitalfoto.mbi.hr/fotografije.htm>

Iskrene čestitke nagrajencu z željo, da bi svojo nadarjenost na tem področju tudi v prihodnje uspešno bogatil z novim znanjem in v smeri, ki si jo želi.

Marijana Mirković

IN MEMORIAM VESNA BOŽAC

Kaj reči o osebi, ki jo nosiš v srcu? Poveš lahko samo nekaj življenjepisnih podatkov, toda da bi popisal osebnost, bi moral biti vrhunski pisatelj. Vsi, ki so jo poznali, so jo zlahka vzljubili in jo še naprej nosijo v srcu.

Vesna je bila rojena v slovenski družini Simonič v Ljubljani na koncu druge svetovne vojne (5. decembra 1944). Družina se je takoj po vojni preselila v Opatijo, nato pa v Lovran. To so bili težki, ampak lepi časi. Po vojni je vsega primanjkovalo, družina pa je bila številna - starši, tri sestre in brat -, vendar je bilo doma veliko ljubezni in veselja. Televizije ni bilo, zato se je po hiši več prepevalo in bralo pravljice. Ob hiši so otroci pomagali očetu obdelovati vrt ter skrbeti za kokoši in zajce, poleti pa so se veselo kopali v morju pod hišo.

Oče je prezgodaj umrl. Da bi olajšala življenje družini, se je Vesna takoj po končani srednji šoli zaposlila v Občini Opatija, v kateri je delala 42 let, do upokojitve. Poročila se je dvakrat in iz vsakega zakona imela po eno hčer.

Leta 2005 sta se zgodila dva pomembna dogodka, zaradi katerih se je odločila upokojiti: dobila je prvega vnučka, Petra, in ustanovljeno je bilo slovensko društvo Snežnik.

Zjutraj je pomagala hčeri skrbeti za Petra, popoldne pa je preživela v prostorih Snežnika, kjer ni bila le tajnica, temveč duša in srce društva.

Doživela je še, da je videla tudi vnučko Marijo in da je slovensko društvo lepo naraslo ter postalo aktivno, nato pa jo je kar naenkrat brez opozorila vzelo. Zapustila nas je veliko prezgodaj, 4. februarja letos, s komaj dopolnjenimi 64 leti.

Vasja Simonič

Vesna Božac. Foto: Vasja Simonič

Slovensko veleposlanništvo v Zagrebu.

Foto: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Veleposlanništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik:
dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:

ponedeljek-petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 000

faks: + 385 1 61 77 236

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Konzularne informacije

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

konzularni pult (v uradnih urah za stranke):

tel.: + 385 1 63 11 013, + 385 1 63 11 026

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure

v času vikenda in praznikov: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Konzularni dan: Slovenski dom KPD Bazovica,
Reka:

Predvidoma 6. maja 2009 od 10.00 do 13.00 in od
16.00 do 18.00

Konzularni dan:

SKD Lipa, Zadar: 17. marec 2009 od 10.00 do 13.00;

Društvo Slovencev Dr. France Prešeren, Šibenik:

17. marec 2009 od 16.30 do 18.30

SKD Triglav, Split: 18. marec 2009 od 10.00 do

13.00

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure konzulata: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00